

ÄGARDIREKTIV

SURAHAMMARS KOMMUNALTEKNIK AB

Detta ägardirektiv avser Kommunalteknik AB (556200-1551) och ersätter tidigare ägardirektiv. Ägardirektivet har fastställts på kommunfullmäktige § 19, 2023-02-27 Diarienummer KS 2022/134 Ägardirektivet har antagits vid Kommunalteknik AB bolagsstämma § 13, 2023-04-11

Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Surahammars kommun, är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag, avtal, ägardirektiv och av bolagsordningen, samt av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Ägardirektiv ska fastställas på nytt eller vid behov revideras, dock senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Kommunernas direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Ägardirektivet syftar till att klargöra vad Surahammars Kommun vill med bolaget, vilket nytta bolaget förväntas tillföra kommunen och dess invånare samt ramar och villkor med verksamheten. Ägardirektivet är ett av kommunens redskap för att styra sitt bolag. Den rättsliga grunden för ägarens styrning finns bland annat i kommunlagen och aktiebolagslagen.

Kommungemensamma utgångspunkter

- Bolaget ska verka för bästa kommungemensamma nytta och ta tillvara möjligheten till effektivisering inom hela kommunkoncernen.
- Bolaget eller dess delägda bolag ska vid behov medverka till kommunal planering och vid beredning av motions- och interpellationssvar.
- Bolaget eller dess delägda bolag ska tillsammans med ägarens övriga bolag och verksamheter aktivt delta i koncernövergripande och strategiskt utvecklingsarbete.
- Kommunens styrmodell och verksamhetssystem inkluderar även bolagens verksamheter och krav finns på efterlevnad och samarbete. Bolaget ska följa kommunens antagna styrdokument, såsom styrmodell, visioner, värdegrund, mål, policies och riktlinjer i de delar som är tillämpliga.
- Bolaget eller dess delägda bolag ska uppmärksamma kommunen på hur Vatten – och avloppsmarknaden utvecklas och till ägaren föreslå lämpliga åtgärder i syfte att åstadkomma en välfungerande verksamhet.

Bolagets verksamhet

Bolaget är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningar i Surahammars kommun och har som sådan att följa bestämmelserna i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Bolaget biträder Kommunstyrelsen i att utöva reglerad uppsiktsplikt över VA-verksamhetens verksamhetsutövare Mälarenergi Vatten AB enligt upprättat uppdragsavtal.

Bolaget får producera naturgas för den egna verksamhetens bruk.

Föremålet för bolagets verksamhet ska anges i bolagsordningen för bolaget och bolaget ska uppfylla det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen, ägardirektiv eller andra direktiv. Bolaget får ej heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Bolagets ändamål

Bolaget har till uppgift att

- Med tillämplig av lagen tillhandahålla och utveckla vatten- och avloppsförsörjningen för bostadshus eller annan bebyggelse inom verksamhetsområdet för de allmänna vattenanläggningarna.
- Upprätthålla och utveckla den allmänna vatten- och avloppsanläggningen
- Aktivt arbeta för att klimatanpassa befintliga och blivande dagvattenanläggningar så att de uppfyller branschpraxis.
- Anlägga, driva, förvalta och finansiera de anläggningar och anordningar som behövs för att kommunen ska kunna fullgöra sin skyldighet att anordna vatten – och avloppsförsörjningen, för viss befintlig och blivande bebyggelse, i ett större sammanhang med hänsyn till miljö- och hälsoskydd.
- Ha en god ekonomisk hushållning och planera långsiktigt med ekonomisk framförhållning
- Bedriva verksamhet inom Surahammars kommun med omnejd enligt likställighets- och självkostnadsprinciper utan vinstsyfte för ägaren.
- Att bedriva verksamheten efter affärsmässiga principer och i enlighet med gällande lagstiftningar och andra bestämmelser inom verksamhetsområdet.

Kommunfullmäktiges Mål och uppdrag till bolaget

Bolaget verkar under Kommunfullmäktiges målområdena goda levnadsvillkor och god förvaltning.

Det kommunala uppdraget till bolaget är att tillgodose drift, investeringar och kompetens till den kommunala VA verksamheten, samt ha uppsikt över VA-verksamhetens verksamhetsutövare Mälarenergi Vatten AB enligt upprättat uppdragsavtal.

Bolagsmål

Uppdraget till Bolaget blir således att:

- Utveckla samarbetet med Mälarenergi vatten AB.
- Tillse att underhåll planeras på kort och lång sikt och att erforderligt underhåll genomförs.

I affärsplanen ska bolaget beskriva relevanta mål, mätetal och aktiviteter för att genomföra uppdragen.

Finansiella mål

- Bolaget ska eftersträva att vid varje bokslut ha en soliditet på minst 18 %

Ekonomiska utgångspunkter

Det är av största vikt att bolaget både på kort och lång sikt har en god ekonomi.

- Bolaget ska sträva efter att ha ekonomiska resurser så att det är ekonomiskt oberoende av kommunen och med egen finansiell styrka klarar konjunktur- och marknadssvängningar.
- Bolagets finansiella ställning ska sträva efter att vara tillräcklig för att säkra bolagets förnyelse och tillväxt.
- Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom taxor.
- Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva Vatten- och Avloppsverksamhet enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
- Medel får enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar. Om medel avsätts ska följande krav ska beaktas att
  1. att det finns en fastställd investeringsplan,
  2. att avsättningen avser en bestämd åtgärd,
  3. att åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
  4. att det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
  5. att planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.
- Bolaget ska långsiktigt arbeta för att ha en god konsolidering i syfte att minimera kommunens risktagande som ägare samtidigt som kommunkoncernens kreditvärdighet upprätthålls.
- Bolaget ska vara anslutet till och tillämpa koncernkonto.
- Bolaget ska beträffande sin finansieringspolicy beakta såväl den egna situationen som läget på kreditmarknaden.
- Bolaget ska i den årliga affärsplanen fastställa ekonomiska förbättringsmål för året samt bolagets strategi för att nå de ekonomiska målen.

Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Bolagets styrelse har ansvaret för att bolagets ändamål och mål tillgodoses. Den har både en kontrollerande och styrande funktion.

Styrelsen ska fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga situation.

Styrelsen ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden kan kontrolleras på ett betryggande sätt.

Bolaget skall drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och de kommunalrättsliga principer som framgår av bolagsordning och dessa direktiv.

Bolaget skall arbeta aktivt med att minska kommunens borgensåtagande, till exempel genom utnyttjande av alternativa säkerheter.

En affärsplan för bolagets långsiktiga strategier skall utarbetas.

Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla Surahammars kommun.

Fullmäktiges ställningstagande

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräknningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande av fullmäktige. Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Vid beslut i följande frågor ska alltid kommunfullmäktiges godkännande hämtas:

- Avtal om överlåtelse eller förvärv av fastighet, rörelse eller rörelsegren, annan tillgång eller om samarbete med annat företag, om sådant projekt eller avtal i väsentlig mån påverkar bolagets verksamhet.
- Bildande, överlåtelse eller nedläggning av dotterföretag.
- Ändrad verksamhetsinriktning.
- Ingående av borgensåtagande eller ställande av annan säkerhet.
- Upptagande av lån som ökar bolagets totala låneskuld.
- Avtal eller förändring av avtal med part, i den mån avtalet har, eller kan förväntas få, någon väsentlig betydelse för bolagets ställning eller rörelse.
- Ändring av bolagsordningen.
- Ändring av bolagets registrerade aktiekapital samt utgivande av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt vid nyteckning och vinstandelsbevis.
- Förändringar av taxor

Löpande information och samråd ska ske med berörda tjänstemän i kommunledningen och med kommunstyrelsen. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsen i ägarkommunen

Utgångspunkter vid extraordinär händelse och höjd beredskap

Bolaget ska tillse att de bolag som bedriver VA verksamheten ska medverka i kommunens planering av samhällsstörningar, extraordinära händelser och övrigt krishanteringsarbete. Bolaget ska även ställa sina resurser till förfogande vid extraordinära händelser.

Enligt LEH 2006:544, Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, har Krisledningsnämnden rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområden i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. I tillämpliga delar ska denna möjlighet till övertagande också gälla för bolaget.

Enligt LEH 2006:544, ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva under höjd beredskap. Bolaget ska då samverka och följa kommunstyrelsen direktiv.

Uppsikt, Ägardialog

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens styrdokument. Enligt kommunstyrelsens reglemente åläggs kommunstyrelsen en skyldighet att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra liknande sammanträden. Enligt Kommunchefen instruktion fastställd av fullmäktige ska denna hålla sig informerad om bolagets verksamhet.

Följande åtgärder måste därför beaktas:

- Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte föreligger på grund av författningsreglerad sekretess.
- Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 1 a § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Bolaget ska hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet, närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med kommunstyrelsen.
- Representant från styrelse samt VD ska delta vid ägarmöte med företrädare för kommunen minst en gång per år (ägardialog). Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunerna på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.
- Kommunstyrelsens ordförande och kommunchef ska erhålla kallelse och underlag till bolagets styrelsemöten. Dessa äger också rätt att närvara vid styrelsemötena, med yttrande- och initiativrätt. Inbjudan till dessa möten ska sändas till kommunen snarast möjligt efter fastställande.

Rapportering

Vad gäller rapportering ska bolaget följa kommunstyrelsens beslutade tidsplanering. Bolaget ska i övrigt bidra till och översända nödvändiga underlag vid den tidpunkt som av kommunstyrelsen utsedd tjänsteman önskar.

- Bolaget ska till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens koncernredovisning, årsredovisning och delårsrapport enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Delårsrapport per sista augusti ska vara kommunen tillhanda senast **25 september** och årsredovisning **senast den 1 mars**.
- Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per den 30/4 samt vid delår- och årsbokslut.
- Bolaget ska bedriva arbete kring intern kontroll samt informera kommunstyrelsen om resultatet i samband med förvaltningsberättelsen **senast 1 mars**.
- Bolaget ska till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens budget.
- Affärsplan med tillhörande budget ska lämnas till kommunstyrelsen innan årets slut.
- Affärsplanen ska innehålla en 3 årsbudget, budget år 1 och budgetram för år 2 och 3.

- Bolaget ska till av kommunstyrelsen utsedd tjänsteman fortlöpande överlämna rapporter om gjorda placeringar, upptagna lån, omplacerade lån, placerings- och lånestockens sammansättning samt redovisa omfattning av kommunalt borgensåtagande.
- Bolaget ska översända protokoll från bolagsstämma och styrelsesammanträden, till kommunstyrelsen via kommunen@surahammar.se.

Förvaltningsberättelse och Granskningsrapport

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa ägardirektiv samt affärsplanen.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a §§ kommunallagen samt till lekmannarevisorernas granskning.

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Om lekmannarevisorerna inom ramen för sin granskning finner brister i de avseenden som anges i första stycket ska lekmannarevisorerna löpande kommunicera sina iakttagelser med kommunstyrelsen.

Förvaltningsberättelse samt granskningsrapport ska vara kommunen tillhanda **senast 1 mars**.

Bolagsstämma

Bolaget ska årligen senast före utgången av april hålla bolagsstämma/årsstämma.

Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämman med angivande av tid och plats samt dagordning ska tillställas kommunen för möjliggörande av publicering på kommunens hemsida.

Bolagets styrelse

Enligt KL 10 kap 3 § ska Kommunfullmäktige utse samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor. Detta fastställas sedan på bolagsstämma. Styrelsen utses för den tid av fyra år från den ordinarie årsstämma som följer närmast efter det att allmänna val till kommunfullmäktige har ägt rum.

Arvoden

Kommunfullmäktige ger direktiv om arvoden och ersättningar till de enskilda styrelseledamöterna. Arvoden och ersättningar fastställs på bolagsstämman.

Arbetsordning för styrelse och instruktion till verkställande direktören

Styrelsen ska utarbeta och anta arbetsordning för sitt arbete.

Styrelsen har enligt kap 25 § aktiebolagslagen att meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Sådana riktlinjer och

anvisningar skall utformas skriftligt i instruktion för verkställande direktören. Styrelsen skall tillse att instruktion omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I instruktion skall anges de inom bolaget förekommande ärenden som med hänsyn till arten och omfattningen av bolagets verksamhet är att hänföra till löpande förvaltning och således skall omfattas av verkställande direktörens kompetens.

I instruktion ska anges i vilken omfattning verkställande direktören för styrelsen skall anmäla beslut han fattat. De sålunda anmälda besluten ska anges i styrelseprotokollet.

Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Surahammars kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Arkivreglemente

Surahammars kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget. Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Surahammars kommun.

Upphandling

Bolaget kan genomföra upphandling via det gemensamma bolaget Mälarenergi Vatten AB.